

56
483/1

5704

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN
binnenlandse veiligheidsdienst

Aan Zijne Excellentie
de Minister-President,
Plein 1813 no. 4,
te
'S-GRAVENHAGE.

Uw kenmerk:

Bijlage(n) : 1.

Onderwerp : Anti-Militarisme in 1975.

Ons kenmerk: 1257.237

's-Gravenhage, 4 december 1975.

President Kennedylaan 25

Hierbij heb ik de eer Uwe Excellentie een rapport aan te bieden
betreffende bovengenoemd onderwerp.

Een exemplaar van dit rapport zond ik aan de Ministers van Binnen-
landse Zaken en van Defensie.

HET HOOFD VAN DE DIENST

H.C. Neervoort.

Behoort bij brief nr. 1257.237

Ex. nr. 2

Dit exempl. bestaat uit 11 blz. en 3 bijlagen.

S A M E N V A T T I N G

ANTI-MILITARISME IN 1975

Algemeen

Globaal aangegeven zijn er vier stromingen die zich actief betonen op het anti-militaristisch terrein, te weten:

1. de "Vredesgroeperingen";
2. de op Moskou georiënteerde communistische organisaties, met name de jongeren-organisaties;
3. de trotskisten;
4. de "autonomen" *).

Deze vier stromingen zijn in alle Westeuropese landen, alsmede in de Verenigde Staten, aanwezig, zij het niet overal in dezelfde mate.

De ontwikkelingen in Portugal hebben met zich meegebracht dat soldaten-organisaties - tot voor kort zich vooral oriënterend op de ervaringen in Nederland - nu trachten lering te trekken uit hetgeen o.a. door leden van de Portugese soldaten-organisatie Soldados Unidos Vencerão, SUV, in praktijk wordt gebracht.

Exponenten

Belangrijkste exponenten van het anti-militarisme in Nederland zijn de trotskistische Vierde Internationale - meer dan welke groepering ook internationaal opererend - en de Bond voor Dienstplichtigen.

Initiatieven, genomen door de andere genoemde groeperingen hebben tot nu toe nauwelijks tastbare resultaten opgeleverd.

De Trotskisten - IKB(-army group)

De bemoeienissen van het "Verenigd Secretariaat" van de Vierde Internationale met het soldaten-verzet zijn in omvang toegenomen.

*) Onder "autonome" organisaties wordt verstaan organisaties die een binding van een soldaten-organisatie met een bestaande, nationaal aanwezige politieke partij of groep niet juist achten.

Behoort bij brief nr. 1257.237

- 2 -

Juist omdat het "leger-werk" een belangrijke plaats is gaan innemen, hebben diverse nationale secties een "leger-groep" (army-group) gevormd.

De Nederlandse army-group nam begin 1975 het initiatief om onder auspiciën van het "Verenigd Secretariaat" een internationale vergadering te organiseren, die plaatsvond op 23 maart 1975 te Amsterdam. Besloten werd toen o.a. tot de instelling van een secretariaat.

Op 20 oktober j.l. zijn de "army-groups", vermoedelijk al voor de derde keer, opnieuw in Parijs bijeengekomen. Men is o.a. voornemens in januari 1976 een eerste "Algemene Vergadering" te organiseren.

De Autonomen - het Internationaal Secretariaat

De Bond voor Dienstplichtigen, organisator van het soldatencongres Anti-NATO '74, kreeg na dit congres o.a. als taak het opzetten van een "Internationaal Secretariaat" en het uitgeven van een "Internationaal Bulletin".

Tot werkelijke activiteiten is dit I.S. nog niet gekomen. Het I.B. is nog niet verschenen en pas onlangs is het Secretariaat erin geclagd de notulen van het in 1974 georganiseerde congres uit te werken, te vertalen en te verzenden.

Om beter te kunnen functioneren is o.a. een taakverdeling gemaakt en zal contact worden opgenomen met de Commissie Buitenland van de VVDM.

Het I.S. bestaat uit de BVD-ers
(waarschijnlijk) I.I.
de IKB-army-group.

I.I. en
maakt tevens deel uit van

Behoort bij brief nr. 1257.237

Ex.no.2

Dit exemplaar bestaat uit 9 blz. + 3 bijlagen.

ANTI-MILITARISME IN 1975

I. Algemeen

Globaal aangegeven, zijn er vier stromingen, die zich actief betonen op het anti-militaristisch-terrein, te weten:

1. de "Vredesgroeperingen";
2. de op Moskou georiënteerde communistische organisaties, met name de jongeren-organisaties;
3. de trotskisten;
4. de "autonomen" *).

Deze vier stromingen zijn in alle Westeuropese landen, alsmede in de Verenigde Staten, aanwezig, zij het niet overal in dezelfde mate. De Maoïsten, o.a. aanwezig in West-Duitsland en de Scandinavische landen, zijn nog niet zover dat van een internationaal gecoördineerde, marxistisch-leninistische activiteit in deze sector gesproken kan worden. Bovendien zullen de Maoïsten in een moeilijke positie gemanoeuvreed worden, gezien de analyse van het wereldgebeuren door Peking en de daaruit voortvloeiende, merkwaardig genoeg als positief te kwalificeren stellingname t.a.v. de NAVO.

Belangrijk voor de typische "soldaten-organisaties" is de ontwikkeling in Portugal en het opkomend soldaten-verzet aldaar, dat gestalte vindt in de organisatie SUV, Soldados Unidos Vencerão (Verenigde Soldaten zullen Overwinnen). Deze op 10 september 1975 opgerichte organisatie staat ongetwijfeld als ideaal voor ogen

*) Onder "autonome" organisaties wordt verstaan organisaties die een binding van een soldaten-organisatie met een bestaande, nationaal aanwezige politieke partij of groep niet juist achten.

van andere soldaten-organisaties, te meer daar al daadwerkelijk door een gedeelte van de krijgsmacht in Portugal - "the army that says NO", aldus een artikel in het trotskistische blad Inprecor - recentelijk een belangrijk programmapunt in praktijk is gebracht, te weten: "nooit de wapens opnemen tegen arbeiders, buurtbewoners en arme boeren". Recente gebeurtenissen in Portugal (26 november) hebben overigens aangetoond dat deze organisatie zeker niet in alle onderdelen van de Portugese krijgsmacht aanhang heeft.

Juist het gegeven dat het soldaten-verzet in Portugal is opgekomen in een revolutionaire situatie, brengt met zich mee dat andere organisaties - inclusief de Nederlandse - nu naar Portugal gaan om daar te vernemen hoe te moeten handelen in eigen land, terwijl voorheen het juist de Nederlandse soldaten waren die informatie konden geven.

Dit betekent niet dat organisaties als BVD en VVDM niets meer te bieden hebben. Integendeel. Juist waar het gaat om de zogenaamde "directe lotsverbetering" heeft men h.t.l. de ervaring opgedaan waaruit de meeste lering getrokken kan worden, en als zodanig zullen deze twee Nederlandse organisaties een belangrijke rol blijven spelen. Nederland is nog steeds het land waar de dienstplichtigen beter betaald worden en over meer vrijheden beschikken dan elders in West-Europa.

Uit oogpunt van beveiliging dient vermeld te worden dat de interne en externe informatie(-uitwisseling) van soldaten-organisaties voor iedere potentieel-vijandelijke mogendheid een goede bron van informatie is. Het lijkt derhalve aannemelijk dat dergelijke organisaties de belangstelling genieten van Oost-Europese inlichtingendiensten.

Wel of geen vrijwilligers-leger zal voor velen die zich met de krijgsmacht bezighouden het voornaamste agendapunt zijn. In Nederland worden begin december dit jaar in het parlamentsgebouw aan dit thema gewijde hoorzittingen gehouden.

II. Exponenten

Belangrijkste exponenten van de I genoemde stromingen zijn, internationaal gezien, respectievelijk:

1. War Resisters International (WRI)
2. Communistische Jeugdorganisaties in België, Frankrijk en Duitsland
3. De Tendens "Verenigd-Secretariaat" van de Vierde Internationale
4.

Het is nagenoeg onmogelijk een groepering te noemen, een soldaten-organisatie, die zich werkelijk autonoom kan opstellen. Nagenoeg alle bestaande organisaties zijn geïnfiltreerd of zelf geïnitieerd vanuit bestaande politieke organisaties. Wel kan soms intern nog een discussie waargenomen worden tussen leden die geen directe of indirecte band met een andere organisatie wensen, en leden die voorstander zijn van een intensieve samenwerking, integratie of gedachten-uitwisseling.

Als exponenten in Nederland gelden, ook weer respectievelijk:

1. de "Vereniging Dienstweigeraars" (VD)
2. het "Jongeren Kontakt voor Internationale Solidariteit en Uitwisseling" (JKU)
3. de Internationale Kommunistenbond (IKB)
4. de "Bond voor Dienstplichtigen" (BVD).

III. Vredesgroeperingen - VD

De Vereniging Dienstweigeraars - veelal opererend vanuit het "Dede Wereld Centrum" in Nijmegen - heeft dit jaar drie initiatieven genomen c.q. mede-genomen.

De demonstratie op 5 april, gericht tegen de aankoop van nieuwe gevechtsvliegtuigen, was een succes voor deze, als geassocieerd lid van WRI te omschrijven, groepering.

Weinig aandacht was er voor de solidariteitsactie die door VD eind oktober werd ontplooid ten gunste van dertien leden van het "British withdrawal from north Ireland Committee" (BWNIC).

Door VD en de Pacifistisch Socialistische Partij is voorts nog een initiatief genomen tot het organiseren van een zogenaamd "Anti-Militaristisch Werkcongres" in november van dit jaar. Mede in verband met maoïstiese stellingname tijdens de aan dit congres voorafgaande discussies heeft dit congres geen doorgang gevonden. Slechts de discussies rond het thema "vrijwilligersleger" worden nog voortgezet.

IV. De Communisten - JKU

Door diverse op Moskou georiënteerde Communistische Jongerenorganisaties is een conferentie gepland rond het thema "terugtrekking van alle vreemde troepen, gestationeerd in West-Duitsland."

Andere agenda-punten zouden zijn:

- vermindering militaire uitgaven
- democratisering van de krijgsmacht
- strijd tegen het beroepsleger
- strijd tegen de NATO, ontbinding der militaire pacten.
- protesteren tegen afschaffing van herdenkingsplechtigheden n.a.v. de overwinning op het nazisme.

Tot nu toe hebben de plaatsgevonden consultatieve bijeenkomsten nog geen datum voor bovengenoemde conferentie opgeleverd.

Tot de Nederlandse delegatie (namens het Jongeren Kontakt voor Internationale Solidariteit en uitwisseling) die deelgenomen heeft aan deze voorafgaande besprekingen, behoorde o.a. II die tevens lid is van het Hoofd Bestuur van de Vereniging voor Dienstplichtige Militairen (VVDM), de Nederlandse vakbond voor soldaten.

Noot:

Voorzover vastgesteld kan worden hebben de Communistische Partij Nederland (CPN) en haar jongeren-organisatie, het Algemeen Nederlands Jeugd Verbond (ANJV) zich niet een zodanige positie kunnen verwerven in die groeperingen die zich intensief met de krijgsmacht bezighouden,

dat gesproken kan worden van een mogelijkheid tot manipulatie. Leden van beide organisaties vervullen al wel bestuurlijke functies in bijvoorbeeld de VVDM, zodat informatie verzekerd is.

V. De Trotskisten - IKB(-Army Group)

De bemoeienissen van het "Verenigd Secretariaat" van de Vierde Internationale met het soldaten-verzet zijn duidelijk in omvang toegenomen en wellicht een gevolg van wat besproken is tijdens vergaderingen van het Internationaal Executief Comité (IEC) in 1974.

In het algemeen kader van de noodzakelijk geachte, vergaande samenwerking tussen de West-Europese Secties van de Vierde Internationale is het zogenaamde "leger-werk" een belangrijke plaats gaan innemen. Juist de coördinatie op het terrein van het revolutionair-anti-militarisme werd een dwingende noodzaak voor de trotskisten, die zich her en der met dit verschijnsel geconfronteerd zagen. Betere coördinatie zou de mogelijkheid scheppen om de soldatenstrijd internationaal op elkaar af te stemmen, waarbij o.a. gedacht werd en wordt aan solidariteitsakties, gezamenlijke acties tijdens internationale oefeningen etc. Danrom gingen diverse secties over tot de vorming van een zogenaamde "leger-groep" (army-group).

De Nederlandse Army-group nam begin 1975 het initiatief om onder auspiciën van het "Verenigd Secretariaat" een internationale vergadering te organiseren.

Op deze vergadering, die plaats vond op 23 Maart 1975 te Amsterdam waren aanwezig: 2 Zwitsers, 2 Fransen, 2 Belgen, 2 Zweden, 1 Luxemburger, "June" uit Duitsland en II uit de Verenigde Staten. Tot de Nederlandse delegatie behoorden in ieder geval II en II beiden lid van het Politiek Bureau van de Nederlandse Sectie.

Tijdens deze eerste vergadering werd besloten een secretariaat in te stellen, waarin zitting zouden krijgen: 1 Nederlander, 1 Amerikaan en 1 Fransman. Dit secretariaat zou om de 6 weken vergaderen. Om de 6 maanden zou er in een groter verband samen gekomen worden, zoals op 23 maart.

In mei 1975 vond opnieuw te Amsterdam een bijeenkomst plaats van diverse "leger-groepen" vermoedelijk t.h.v. de reeds eerder genoemde II.

Noot: I. Niet vastgesteld is kunnen worden of inderdaad aanwezig waren soldaten uit de Verenigde Staten, West-Duitsland, Frankrijk, Zwitserland, Nederland, Spanje en Portugal, zoals gesuggereerd is in een artikel in het weekblad "Deutsche Wochenzeitung", eind april 1975.

Noot: II. Het adres van de IKB-leger-groep is: Lijnbaansgracht 82 I te Amsterdam. Dit is het woonadres van II.

Op initiatief van de Franse Sectie (LCR) vond op 20 oktober j.l. - na afloop van het feest rond het blad ROUGE - opnieuw een vergadering plaats voor leden van diverse leger-groepen. Van Nederlandse zijde waren aanwezig II en II (die beiden bovendien een belangrijke plaats innemen in de onder VI te noemen Bond voor Dienstplichtigen).

Deze - vermoedelijk dus derde - vergadering in de reeks startte met een discussie over Portugal, waarbij aanwezig was een Portugese trotskist, tevens lid SUV.

Vervolgens werd verslag uitgebracht over de stand van zaken in de verschillende landen. Deze rapporten zullen in een van de eerstvolgende nummers van Inprecor opgenomen worden. Dit Inprecor nummer zal geheel gewijd zijn aan het leger. Naast de verslagen van de verschillende Europese Secties over hun werkzaamheden zullen teksten opgenomen worden betreffende het SUV. De uitgave van zo'n "Leger-special" wordt door de Nederlanders beschouwd als een stimulans voor het verder opzetten van een betere coördinatie.

Voorts is in Parijs besloten dat er in januari 1976 een internationale "Algemene Vergadering" zal plaats vinden, tijdens welke vergadering o.a. een tekst van de Nederlander II besproken zal worden. Tevens staan op de agenda van deze bijeenkomst: het vrijwilligersleger, de organisatie van soldaten, de verbinding soldaten-arbeiders en een "platform met ordewoorden*"). Bij de samenstelling van dit Inprecornummer is een Nederlander betrokken.

Bovendien is afgesproken dat er een internationale campagne gestart zal worden onder de soldaten t.g.v. het SUV en de Portugese revolutie. In het kader van deze campagne hebben de Nederlanders de suggestie meegerekregen in de Bond voor Dienstplichtigen voor te stellen dat door het "Internationaal Sekretariaat" van de BVD buitenlandse soldatenorganisaties aangeschreven en gestimuleerd zullen worden.

*) Dezerzijds wordt aangenomen dat met dit "platform met ordewoorden" bedoel wordt een lijst met code-woorden, te gebruiken door de diverse soldatenorganisaties of anti-militar.groeper.bij internat.oefeningen.

Noot: I. II maakt deel uit van dit "Internationaal Secretariaat".

Noot: II. In het kader van deze "Portugal-campagne" vindt op 2 december a.s. een manifestatie plaats in Amsterdam. Tot de organisatoren behoren de IKB en BVD. Tot de sprekers behoort o.a. een lid van het SUV.

VI. De Autonomen - (het) BVD (-Internationaal Secretariaat)

In november 1974 werd door de Nederlandse soldaten-organisatie "Bond voor Dienstplichtigen" een internationaal Soldaten-congres georganiseerd, onder de noemer "Anti-NATO '74".

Doel van deze bijeenkomst was de toekomst te bespreken van de soldatenbeweging, praktische afspraken te maken over onderlinge steun ('internationale Solidariteit') en mogelijk een gemeenschappelijke strategie uit te stippelen.

Een van de - in feite - weinige resultaten van dit congres voor de BVD was de instelling van een "Internationaal Secretariaat", dat als voornaamste taak kreeg om een "Internationaal Bulletin" periodiek uit te geven.

Dit bulletin is tot nu toe niet verschenen, onder andere omdat de leden van het Secretariaat nog niet weten welke functie het bulletin en het secretariaat moeten hebben. Gedacht wordt aan een technisch coördinerende functie. Dat wil zeggen dat het Secretariaat zich belast met het bundelen van de door andere soldatenorganisaties gestuurde discussie-stukken en analyses. De BVD zou dan nog kunnen aangeven over welke ontwikkelingen met name op een bepaald moment informatie gewenst wordt. Zo is op dit moment grote behoefte aan informatie en ervaringsgegevens m.b.t. het "vrijwilligers-leger" mede in verband met de reeds eerder genoemde hoorzittingen.

Noot: Hoe onlogisch het op het eerste gezicht ook lijkt, de Bond voor Dienstplichtigen is, evenals trouwens twee andere "soldaten"-organisaties, de "Vereniging voor Dienstplichtige Militairen" (VVDM) en de "Vereniging Dienstweigeraars" (VD), tegen afschaffing van de dienstplicht. Argumenten voor deze onlogische stellingname zijn onder andere:

- geen mogelijkheid tot controle over de Krijgsmacht (door dienstplichtigen);
- geen redenen meer tot anti-militaristisch verzet.

Activiteiten op internationaal terrein zijn door het Internationaal Sekretariaat in het afgelopen jaar nauwelijks ontplooid.

Tijdens het ROUCE-festival in Parijs zijn nog wel contacten gelegd met het SUV en zijn uiteraard de al bestaande banden met daar aanwezige soldaten-organisaties weer wat aangehaald.

Teneinde beter als Sekretariaat te kunnen gaan functioneren, zal in het Sekretariaat een taakverdeling worden gemaakt. Bovendien zal worden samengewerkt met een lid van het "Algemeen Sekretariaat" van de BVD, dat voornemens is een buitenland-archief op te zetten. Ook zal contact opgenomen worden met II, lid van de Commissie Buitenland van de VVDM.

Noot: Via de Commissie Buitenland van de VVDM kan de BVD o.a. informatie verkrijgen over ontwikkelingen in de Scandinavische landen.

Tenslotte is het Internationaal Sekretariaat van de BVD er dan eindelijk in geslaagd de notulen van het door haar georganiseerde Congres Anti-NATO '74 uit te werken, te vertalen en te verzenden naar de betrokkenen.

Noot: Een exemplaar van deze notulen treft U hierbij aan als bijlage A. Aan de hand van deze notulen kan onder anderen exact vastgesteld worden door welke groeperingen dit congres werd bijgewoond.

Op dit moment bestaat het Internationaal Sekretariaat uit drie vooraanstaande leden van de Bond. Zij gebruiken de initialen HS, WR en LR, en zijn respectievelijk identiek aan II, II en (waarschijnlijk) II.

Noot: II is de verbindingsman voor de trotskisten. II is samen met leden van de IKB op 18 oktober j.l. naar Parijs gereisd en heeft op de ROUCE-manifestatie o.a. de BVD-stand beheerd. II werd - als tweede BVD'er - in oktober 1974 voor een termijn van 6 maanden gekozen in het Hoofd Bestuur van de VVDM.

VII. De bijlagen

Bijlage C

Bijlage C is een copie van een informatief pamflet, dat door de Nederlandse Sectie, de IKB, verspreid is tijdens de manifestatie in Parijs op 18 en 19 oktober j.l.

2 december 1975.